

Svar på inkomna synpunkter på ULLUs strategi version 2021-08-26

Avsnitt	Synpunkt	Föreningens svar
Övergripande	Strategin är välskriven, men för lång	En omfattande nedkortning av strategin har gjorts och ändringar kan ses i bilaga.
Övergripande	Skulle Leadermetoden kunna användas som för genomförande av RUS	Leadermetoden kan med fördel användas för genomförande av stora delar av Regionala Utvecklingsstrategier. Detta då framförallt underifrånperspektivet och sektorssamverkan har visat sig öka möjligheterna till långsiktigt positiva effekter av liknande insatser. Vi ser därför leaderområden såsom Upplandsbygd som en stark aktör för att tillsammans med regionerna driva utvecklingen av en hållbar landsbygd. Dessa ambitioner är nu en del av den kommande strategin under avsnitt: 5.3 Samordning och samarbete med andra aktörer.
Övergripande	“Är ordet bygder i det övergripande målet det rätta i kommunikativt syfte. De som bor i de lite större orterna som är landsbygd i detta sammanhang identifierar kanske varken sig eller platsen de bor på som en bygd och det blir svårare att få dem att känna sig omfattande 1. Levande och inkluderande orter och bygder? Levande och inkluderande platser? Platsfrämjande utveckling och stärkt	Styrelsen strategigrupp valde ordet bygder i ett tidigt skede som ett centralt begrepp i framtagandet av strategin. Det är dock viktigt att kunna ha ett nyansrikt språk när man beskriver områdets landsbygder och där både bygd och ort och plats och lokalsamhälle passar i olika stycken varav också de ordvalen förekommer. Att ordet bygd används flitigare i strategin samt i målen beror också på att begreppet innefattar en variationsrik landsbygd där både orter och glesbebodda områden på fastland och på skärgård innefattas.

	gemenskap”	
Övergripande	Det finns behov av en populärversion som kan kommuniceras.	En populärversion av strategin ska tas fram i ett senare skede och det omnämns nu också i den stora strategin i avsnitt 2.
Övergripande	Erfarenheter om hur man gjort med rekommendationer om hur man bör göra blandas speciellt för avsnitten 5 och 6. Går det att tydligare ange vad man tänkt för agerande i den nya strategin?	Vi har försökt tydliggöra detta i löpande text.
Övergripande	Mycket information återkommer på flera ställen. Vi behöver tänka till och tänka tillbaka till kapitelindelningen. Se till att det som beskrivs endast hamnar under det kapitel dit det bäst hör. Detta säkerställer att strategin inte innehåller motstridiga uppgifter och förenklar en ev. uppdatering. Om information är nödvändig under flera kapitel kan hänvisning ske inom strategin. Detta kanske kan ses som mer acceptabelt än att hänvisa till bilagor.	Vi har i denna revision försökt anamma dessa synpunkter. Dessutom har vi sent i processen förstått från Jordbruksverket att inga bilagor förutom de obligatoriska är välkomna.
Övergripande	Vi beskriver en del hur vi arbetat historiskt. Är detta av intresse i en strategi? Ska inte den beskriva hur vi ska arbeta framåt?	Vi håller med och har strukit en hel del av de historiska beskrivningarna och istället lagt mer fokus på framtiden. En del tidigare erfarenheter finns beskrivna i t.ex. avsnitt 2 om strategins framtagning och 6.3 om driften, eftersom "Tidigare erfarenheter kan också utgöra viktig grund vid strategins framtagning" enligt ett av Jordbruksverkets urvalskriterier.
Övergripande	Finns lite hop- och särskrivingar och radavståndet som inte är samma i hela dokumentet men det ser ni när ni jobbar.	Kansliet gör sitt bästa och rättar upp felaktigheter så fort det upptäcks.

<p>Övergripande</p>	<p>Förslag på konkreta insatser för ekosystem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odlar perenner eftersom de kräver mindre jordbearbetning, mindre kvävegödsling, de har rotsystemet på plats år från år och samtidigt lagrar de in kol i sitt stora rotsystem mm. 2. Återför samhällets <u>föroreningsfria</u> växtnäringsrest och djurens gödsel på ett förlustfritt sätt till växterna. 3. Lägg gödseln där den skapar störst fotosyntes och växtlighet. 4. Kompostera inte bort växtnäringen. 5. Sträva efter att med olika metoder avsevärt reducera energikonsumtionen, utan att ge avkall på livskvaliteten. 6. Solinstrålningen på en kvadratmeter motsvarar ca 100liter olja per år, i varje fall mellan fimbulvintrarna, så samla in solinstrålningen från taken på lantbrukets byggnader till den energi vi behöver. 7. Påskynda utvecklingen av kolfria energibärare, som vätgas, till den drift av tunga fordon som ändå behövs även efter övergång till en stor perennodling och också för energilagring. 8. Introducera vakuumisolering för att skilja på värme och kyla till våra hus och kyllager. 9. Utveckla bladproteinkoncentrat LPC. 10. För skogens del, släck skogsbränder 	<p>Synpunkterna är mycket bra och helt i linje med vad vi vill kunna utföra i genomförandet i strategin, men för att hålla strategin överskådlig och koncis kan vi inte lyfta dessa exempel i den detalj som föreslås. I strategin ryms dessa punkter, om än inte i samma upplösning. Kolinlagring, slutande av kretslopp, ökad produktion, hantering av näring, energieffektivitet och innovativa lösningar omnämns i bl.a. avsnitt 4.2.2, 4.3.1, 4.3.2., och 4.3.3.</p>
---------------------	---	---

	<p>medan de är små. 11. Betala lant- och skogsbruket för nettokolinlagring. 12. Spar vinterns kyla till sommaren och sommarens värme till vintern. 13. Utveckla stadsodling”</p>	
Sammanfattning	Saknar integration som en viktig fråga. Tryck mer på service i form av infrastruktur och kommersiell service	Vi la till “oavsett bakgrund” i meningen om insatsområde 3 så att det står “satsningar som stärker den lokala gemenskapen, oavsett bakgrund”, för att koppla till integration. I övrigt bedömer vi att dessa frågor tas upp mer i detalj i den löpande texten.
Sammanfattning	<p>1. Sid 2. Stycket efter de tre identifierade insatsområdena Vildsvin beskriv som en outnyttjad resurs. Vildsvin är ju lite kontroversiellt. När jag läste detta första gången tänkte jag spontant, ”Vildsvin är ju bara ett besvär” Vid lite eftertanke insåg jag att det nog menades förenkling av testning och att få ut mer vildsvin till konsument Fråga: Finns det något annat att ta upp som exempel än vildsvin?</p>	Vi tog bort exemplet med vildsvin när vi kortade ner texten.
Sammanfattning	<p>“Privata, ideella och offentliga aktörer har deltagit i arbetet med att ta fram strategin. Upplandsbygd är en attraktiv bygd att leva och bo i med vackra natur- och kulturmiljöer, rikt kulturliv och närhet till störstädernas utbud och växande arbetsmarknad och samtidigt ett rikt odlingslandskap och vackra natur[1] och kulturmiljöer. Förutsättningarna Trots detta</p>	Föreslagna ändringarna tillagda som förslag i dokumentet.

	<p>varierar förutsättningarna mycket mellan olika bygder vad det gäller utbud av service och aktiviteter, kommunikationer, bredbandsutbyggnad, arbetstillfällen och lokal identitet. Flera orter längre bort från städerna har en åldrande befolkning och minskande service. I mer tätortsnära bygder är det många som arbetspendlar, vilket skapar ett stort bilberoende ofta innebär behov av bil och begränsad en avsaknad av lokal identitet, mötesplatser och handel. På de platser där befolkningen växer snabbt uppstår intressekonflikter mellan exploatering och att bevara landsbygdens värden. Samtidigt finns här ett rikt och engagerat närings- och föreningsliv som är drivande i bygdens utveckling. Landsbygderna har också en stor potential att vara en drivbänk för nya hållbara lösningar, utvecklade naturvård och kulturliv och ett växande, hållbart näringsliv.”</p>	
<p>Sammanfattning</p>	<p>Det första målet syftar till att alla bygder i Upplandsbygds område ska ha en levande landsbygd med värdefulla ekosystem och rikt kulturliv, stark utvecklingskraft och vara attraktiva bygder där människor lever ett gott liv, känner sig inkluderade och är delaktiga i ortens utveckling.</p>	<p>Texten tillagd som förslag i dokumentet.</p>
<p>Sammanfattning</p>	<p>Det andra målet syftar till att utveckla Upplandsbygds landsbygders har en stor</p>	<p>Gör inga ändringar här, det som står i sammanfattningen just nu känns bra.</p>

	<p>potential att utveckla och bidra till innovativa och hållbara sociala, kulturella, ekonomiska och miljömässiga lösningar. De hållbarhetsinitiativ som finns i området ska, genom att utveckla och stärka de innovativa hållbarhetsinitiativ som redan finns i området (sociala, ekonomiska och miljömässiga), så att de kan växa, samverka, spridas och expandera sina nätverk.</p>	
Sammanfattning	<p>För att lokala entreprenörer och föreningar ska kunna gå i spetsen för lokal och hållbar utveckling krävs insatser inom företagande och hållbarhet som t.ex. stöd till föreningsliv, affärsutveckling och nätverksskapande.</p>	Förslag tillagt.
Sammanfattning	<p>Det tredje insatsområdet handlar om att stötta ett hållbart brukande och nyttjande av våra vatten, jordar och skogar som bevarar biologisk mångfald, minskar klimatpåverkan och tar vara på outnyttjade resurser (t.ex. vass, vildsvin, igenväxta landskap och bortglömda kulturarv) och skapar nya affärsmöjligheter.</p>	Förslag tillagt.
Sammanfattning	<p>Att öka människors engagemang i bygden,</p>	Passar inte riktigt in i i texten, förslag ej tillagt.

	nätverkande och samverkan, likabehandling och jämställdhet, innovation, samt ett väl förankrat lokalt partnerskap mellan civilsamhälle, privat näringsliv och offentlig sektor	
Sammanfattning	Det står ganska mycket om samspelet mellan landsbygd och städer i dokumentet, men inte i sammanfattningen. Kanske bör landsbygdsutvecklingens roll för hela samhället nämnas i stycke tre i sammanfattningen	Det finns väldigt lite utrymme i sammanfattningen och vi bedömer att dessa frågor tas upp i den löpande texten.
Sammanfattning	En sammanfattning ska förvisso vara kort men avsnitten från 4.4 och 5 och 6 samt 7 omnämns alltför kort. Lägg gärna till några meningar om dessa avsnitt.	Det finns väldigt lite utrymme i sammanfattningen och vi bedömer att dessa avsnitt måste tas upp i den löpande texten.
Sammanfattning	SIDAN 1, STÅR NU: ”Det första målet syftar till att alla bygder i Upplandsbygds område ska ha stark utvecklingskraft och vara attraktiva bygder där människor lever ett gott liv, känner sig inkluderade och är delaktiga i ortens utveckling.” FÖRESLÅR ÄNDRING TILL: ”Det första målet syftar till att Upplandsbygdens fastland/landsbygd och skärgård ska ha stark utvecklingskraft och vara attraktiva för medborgare som vill leva ett gott	Vi tror att de som i detta sammanhang läser orden ”bygder i Upplandsbygds område” inte exkluderar skärgården utan ser skärgården som en naturlig del av Upplandsbygds bygder. Därför görs inga ändringar av texten här. Då vi aktivt måste hålla nere texterna har vi bara med exempel som vi känner till stor grad kommer öka förståelsen av texten. Exemplet av vad inkludering kan leda till tas därför inte med.

	<p>liv och bidra till sin egen bygds utveckling. Exkludering föder uppgivenhet, medan inkludering föder engagemang.”</p>	
Sammanfattning	<p>SIDAN 1, STÅR NU: ”Det andra målet syftar till att utveckla Upplandsbygds landsbygders stora potential att bidra till hållbara lösningar, genom att utveckla och stärka de innovativa hållbarhetsinitiativ som redan finns i området (sociala, ekonomiska och miljömässiga), så att de kan växa, samverka, spridas och expandera sina nätverk.”</p> <p>FÖRESLÅR ÄNDRING TILL: ”Det andra målet syftar till att utveckla den stora potential som redan finns i Upplandsbygdens fastland/landsbygd och skärgård. Medel och mål för att växa är att samverka och sprida idéer och initiativ om social, ekonomisk och miljömässig utveckling.”</p>	<p>Vi tror att de som i detta sammanhang läser orden “Upplandsbygds landsbygders” inte exkluderar skärgården utan ser skärgården som en naturlig del av Upplandsbygds bygder. Därför görs inga ändringar av texten här. Ändringar har införts enligt förslag som understryker den potential som redan finns.</p>
1. Landsbygdsutveckling genom Leader	<p>SIDAN 5, STÅR NU: ”Denna strategi bidrar till utveckling av den lokala landsbygden genom leadermetoden.”</p> <p>FÖRESLÅR ÄNDRING TILL:</p>	<p>Denna text är bestämd av Jordbruksverket och kan inte ändras (den är samma i alla leaderområdets strategier).</p>

	"Denna strategi vill bidra till Upplandsbygdens utveckling av landsbygd och skärgård genom Leadermetoden."	
2. Strategins framtagning	Problem med det låga deltagandet. När jag var med var det fler från kansliet än aktörer. Har i inledningen om att beskrivningen av hur planen tagits fram har fått alldeles för stor plats i planen.	Vi hade också önskat oss ett högre deltagande. Texten om hur strategin tagits fram har kortats ned.
2. Strategins framtagning	Sista stycket i avsnitt "Strategins framtagning" är mycket viktig. Kanske börja avsnittet med detta stycke.	Vi har behövt korta ner detta stycke för att hantera andras synpunkter om att strategin inte ska vara för lång. Vi har dock sparat de viktigaste punkterna i stycket och har kvar det i slutet av avsnitt 2. Strategins framtagning som en brygga till nästa kapitel.
3.2 Områdesbeskrivning	Gärna en mer detaljerad beskrivning vilka typer av föreningar det gäller. Det är till exempel skillnader om det är idrotts-, pensionärs-, hembygds- eller företagsföreningar.	I det här fallet har ambitionen att hålla nere omfattningen av dokumentet vägt tyngre än en ökad detaljbeskrivning.
3.2 Områdesbeskrivning	Varför inte lyfta fram förslaget att det vid kommunerna bör finnas landsbygdsråd med representanter från landsbygdsaktörer, politiker och personal vid kommunen. Servicepunkterna nämns inte alls på sidan eller någonstans i planen. Servicepunkterna är viktiga aktörer på landsbygden.	Bra förslag gällande landsbygdsråd. Vi tar med oss detta som en möjlig lösning i vårt fortsatta arbete. Eftersom vi ser att det finns och bör finnas många olika lösningar för att kommunerna på ett bra vis ska kunna jobba med landsbygdsutveckling väljer vi att i strategin lyfta kommungruppen som ett bra forum för denna fråga under avsnitt 5.3. I strategin använder vi oftare de bredare begreppet lokal service och inte servicepunkter på grund av att inte alla kommuner aktivt jobbar med servicepunkter medan alla kommuner jobbar på olika vis med lokal service. Där de offentliga kanaliserar resurser för att skapa och utveckla servicepunkter är det bland annat viktiga kunskap- och informationscentrum vilket vi nu utvecklat under avsnitt 5.3.

<p>3.2 Områdesbeskrivning</p>	<p>Sid 11, Service och infrastruktur. Det står att det generellt finns bra vägar och tillgång till vatten. I en annan del av strategin står det att det är bedrövliga vägar i en namngiven del av området. ((Nu hittar jag inte det när jag letar i texten så det kanske har försvunnit)). Men också som Alundabo att bristen på vatten har orsakat byggstopp. Så för mig skär meningen lite. Kanske kan omformuleras? Eller så får jag acceptera eftersom det står "generellt"</p>	<p>Står att vägnätet är bra men att vägarna är "relativt bra" (hänvisande till bristande trafiksäkerhet och bärighetsklassning) så ändrar inget där. Lägger till text som nyanserar stycket med vatten och avlopp.</p>
<p>3.2 Områdesbeskrivning</p>	<p>Sid 9 Andra stycket, I kustbygden och Gräsöskärgård skärgården är åkrarna små och insprängda i ett kuperat landskap med morän och hållmark. Området har stora natur och kulturvärden, det har bedrivits jordbruk, fiske, gruvsdrift och sjöfart under mycket lång tid. Det finns områden med riksintresse för höga natur och kulturvärden så som Natura 2000 områden och Naturreservat.</p>	<p>"Gräsöskärgård" har ersatts med "skärgården". På grund av behov av att korta ned detta avsnitt har vi skurit ned på detaljerna och väljer därför att inte ta med förslaget till tillägg längst ned i denna synpunkt.</p>
<p>3.2 Områdesbeskrivning</p>	<p>Sid 11 Befolkningsstruktur Netto inflyttning till orterna i de norra delarna- står det??? Vem har angett detta? Siffror på det tack! Vad jag vet så flyttar fler till landsbygden i vår kommun är därifrån!</p>	<p>Vi har skrivit om avsnittet och gör mer generella beskrivningar.</p>

	<p>Trenden har vänt.!</p> <p>Tycke ni bör skriva att fler och fler söker sig till landsbygden – det gör dem i alla fall i östhammarskommun. Tex gräsö har ökat med 40 personer!</p>	
3.2 Områdesbeskrivning	<p>Andra stycket: Det finns en tydlig klyfta mellan landsbygden och tätorterna...</p> <p>Här vill jag att ni lägger till : Viktigt att hela landsbygden, kusten och skärgården inkluderas i bredbandsutbyggnaden.</p>	<p>Detta avsnitt har skrivits om med tanke på att myndigheterna inte vet hur de framtida bredbandssatsningarna ska se ut och vilka instanser som ska ansvara för frågorna.</p>
3.2 Områdesbeskrivning	<p>Lägg till under "Identitet": "Kusten och skärgården har en mycket stark identitet , där havet, naturen, jakt och fiske har en stor betydelse."</p>	<p>Det finns inte utrymme att gå in på önskad detaljnivå.</p>
3.2 Näringsliv, utbildning och arbete	<p>Det finns analyser som visar att den hållbara skogsproduktionen bör öka för att möta framtidens behov av biprodukter samt ha kvar minst dagens sysselsättningsnivåer i industrin och småföretag. I utkastet till strategin lyfts i första hand skogens betydelse som kolsänka.</p>	<p>Avsnittet har omskrivits och avskalats avsevärt och går inte längre in i dessa detaljer för att hålla strategin mer generell och öppen.</p>

	<p>Skogen ger en mångfald av andra ekosystemtjänster som också bör synas i formuleringarna. Huvudsakligen vill vi se kompletteringar från sidan 10 och framåt i kapitlet om Näringsliv, sysselsättning och samhälle.</p>	
<p>3.2 Befolkningsstruktur och befolkningsförändring</p>	<p>SIDAN 11, STÅR NU: "Området som helhet kännetecknas av inflyttning, särskilt i de sydliga delarna. Här finns goda pendlingsmöjligheter till Uppsala och Stockholm.</p> <p>"FÖRESLÅR ÄNDRING TILL:" Området som helhet kännetecknas av inflyttning, särskilt i de sydliga delarna. Här finns goda pendlingsmöjligheter till Uppsala och Stockholm. Fortfarande saknas anropsstyrd kollektivtrafik med båt året om mellan fastlandet och skärgården i Östhammars kommun."</p>	<p>Texten gällande pendlingsmöjligheter och kollektivtrafik passar bättre in under "Service och infrastruktur" och flyttas därför dit. Skriver om texten så att det föreslagna tillägget gällande bristfällig anropsstyrd kollektivtrafik i nordöstra delen av Upplandsbygd nu finns med.</p>
<p>3.3 Behov och utvecklingsmöjligheter</p>	<p>Bredband nämns, men en stor utmaning för Stockholm/Uppsala-regionen framåt är också elförsörjning. Elkapaciteten (och inte minst laddinfrastruktur) är väldigt sannolikt en viktig nyckel för en snabbare omställning till fossilfritt.</p>	<p>Viktig synpunkt som lagts till i 3.3.</p>

<p>3.3 Behov och utvecklingsmöjligheter</p>	<p>Samarbeta med AgroÖst https://www.agroost.se/ så att det blir lika resursstarkt som AgroVäst https://agrovast.se/ som är en klustermotor för spridning av kunskap, och är en plattform för kommunikation och dialog mellan lantbruk, forskning och företag.</p>	<p>För specifik aktör för texten, men som säkerligen kan klassas som ett av våra odefinierade kunskapscenter som hittas på flera platser i strategin.</p>
<p>3.3 Behov och utvecklingsmöjligheter</p>	<p>Behovet av att kunna bo kvar på landsbygden är viktigt. Det måste finnas mer hyres- och bostadsrätter i landsbygdsorter. Tryck mer på behovet av goda kommunikationsmöjligheter med kommun och länsstyrelser</p>	<p>Bra förslag som nu är inarbetat under avsnitt 3.3.</p>
<p>3.3 Behov och utvecklingsmöjligheter</p>	<p>I kapitel "Landsbygdernas potential som drivbänk för hållbara lösningar och företagande" där livsmedel och småskaliga cirkulära system lyfts vill vi poängtera betydelsen av skogen som ett skafferi med bär, svamp, viltkött, björksav, granskott etc ger nästintill outtömliga möjligheter. För att inte tala om förädlingen av dessa råvaror och företagandet som de kan leda till.</p>	<p>Vi håller med om att skogen som skafferi är idag en underskattad resurs och insatser som passar väl ihop med underifrånperspektivet. Det är nu infört under avsnitt 3.3.</p>
<p>3.3 Behov och</p>	<p>Vi saknar formuleringar om det betydelsefulla</p>	<p>Vi håller med om att skogens mångbruk är idag underskattad och insatser som passar väl ihop med underifrånperspektivet. Det är nu infört under</p>

utvecklingsmöjligheter	mångbruket av skog som förekommer i länet. I begreppet mångbruk ingår såväl kommersiella som ideella verksamheter. Det samhällsekonomiska värdet av t ex MTB-cykling, skogsbad, vandring, hundpromenader, naturupplevelser i skolverksamhet etc bör lyftas någonstans. I mångbruket ingår även småskalig träförädling, naturturism och mat från skogen.	avsnitt 3.3.
4.2 Mål	Rutan är bra (kopplingar till SWOTen). Gäller inte minst att lyfta fram goda möjligheter till kommunikation med kommunala tjänstepersoner och politiker.	Ok, noterat.
4.2 Mål	Bra att lokal livsmedelsförsörjning lyfts fram och inte ta ställning för ekologisk odling framför traditionell. Här hittar jag först att unga nämns. En viktig strategisk målgrupp. Jag har kanske missat	Ok. Målgruppen unga lyfts fram senare i strategin på flera ställen, framförallt i indikatorerna.
4.2 Mål	Saknar en tydlig definition över begreppet hållbarhet. För mig innehåller begreppet ekonomi, biologisk mångfald, miljö och klimat.	Vår definition av hållbarhet finns under kapitel 5.6 Övergripande principer och är: "Definitionen av hållbar utveckling i "Handbok till strategiprocessen för Leader 2023–2027" överensstämmer med Upplandsbygds definition av Hållbar utveckling, dvs att hållbarhet bygger på de tre dimensionerna; ekologisk, social och ekonomisk och att de tre dimensionerna är odelbara." Vi känner att även om det är sent i dokumentet så är det ändå rätt plats att definiera begreppet på.
4.2 Mål	SIDAN 17, STÅR NU: "En levande landsbygd förutsätter utbyten och samspel med städer."	Vi har ändrat till: "En levande landsbygd och skärgård förutsätter att landsbygd och stad kommunicerar och samspelar med varandra."

	FÖRESLÅR ÄNDRING TILL: "En levande landsbygd och skärgård förutsätter att landsbygd och stad kommunicerar med varandra."	
4.2.2 lokal utveckling	Jord och skogsbrukets dubbla roller är att förse oss med mat, fibrer, rik biologisk mångfald och samtidigt reparera livsuppehållande system som tex att lagra in kol för ett stabilt klimat.	Förtydligandet av naturbrukets dubbla roller har nu gjorts i avsnitt 4.4.2.
4.3 Insatsområden	Sid 22, Rikare vatten och landskap. Andra stycket. Vattenbruk i sin linda känns fel då det har brukats länge.	Borttaget ur 4.3.
4.3 Insatsområden	Sid 11 under stycket "Service och infrastruktur" i kap 4.3 Insatsområden, beskrivs att det i området finns god tillgång till el Från var kommer denna uppgift. I princip hela Mälardalen lider av effektbrist. Det är svårt att möta stora kommande effektbehov.	Ändringar gällande effektbrist i Mälardalen har lagts till under 3.2 Områdesbeskrivning och "Service och infrastruktur".
4.3 Insatsområden	Jag föreslår dock att det tredje området ändras från vatten till: Utvecklad digitalisering och stärkt infrastruktur. Tror inte att det kräver någon ytterligare	Inte aktuellt att lägga in det förslaget. Vi utgår från att andra aktörer driver det med större kraft.

	förklaring men är övertygad om att det är ett område som kan ge ökad utvecklingskraft.	
4.3.1 Lokal ekonomi och hållbart entreprenörskap	Introducera ETT evacuated tube transport, även kallad Hyperloop främst för transport av livsmedelsvaror till städer och för återföring av restnäring till odlingsmarken.	Detta är för specifikt för att skriva in i strategin men denna slags transport för livsmedel kan rymmas under: <i>“Nya tjänster har potential att bidra till den lokala ekonomin utan att leda till ökad resursanvändning. Detsamma för nya produkter till exempel genom återbruk och regenerativt brukande av resurser. (Insatsområde “Lokal Ekonomi och Hållbart Entreprenörskap”).</i>
4.3.1 Lokal ekonomi och hållbart entreprenörskap	Laga och återbruka redan tillverkade maskiner och konstruktioner.	I avsnitt 4.3.1. nämns återbruk av produkter som något eftersträvansvärt och något vi kommer att prioritera i området “Lokal ekonomi och hållbart entreprenörskap”.
4.3.2 Bygdefrämjande utveckling och stärkt gemenskap	Inspirera de 1,5 miljarder ungdomar som inte har någon intressant uppgift att vara med i omställningen till ett reparativt lantbruk.	Förslaget är inkorporerat i strategin om än inte i detaljnivå (hänvisar till indikator L.29 Ny sysselsättning för ungdomar under 25 år i avsnitt 4.4). Under avsnitt 3.3 tar vi också upp att nya hållbara lösningar kan bidra till att fler unga blir intresserade av landsbygdsutveckling.
4.3.2 Bygdefrämjande utveckling och stärkt gemenskap	Under 4.3 Insatsområden. Där har vi gjort några tillägg i rött nedan som vi önskar få med 2. Bygdefrämjande utveckling och stärkt gemenskap. ”Området inkluderar insatser för exempelvis skapa nya mötesplatser och utveckla befintliga mötesplatser och	Att “utveckla befintliga mötesplatser” kan vara en insats som innefattas i nedanstående formulering: För att nå målet om <i>Inkluderande och levande bygder</i> (Mål 1) behöver vi insatser som stärker den lokala gemenskapen och den sociala hållbarheten. Föreningslivet i samverkan med aktörer från privat och offentlig sektor ska ges förutsättningar att axla ett större uppdrag som samhällsbyggare för att tillhandahålla den service, kulturutbud och meningsfull fritidssysselsättning som ligger till grund för en god levnadsmiljö

	<p>aktiviteter, stärka folkbildning.....</p> <p>”Föreningslivet i samverkan med aktörer.....kan tillhandahålla service, kultur- och Fritidsutbud och meningsfull sysselsättning.....</p>	<p>Texten är nu omskriven så att idrotts- och fritidssysselsättning framhävs mer än i tidigare version. Se exempel från texten nedan:</p> <p>“Insatserna bidrar till en stärkt folkhälsa genom nyskapande fritids- och idrottsmöjligheter och stimulerar lokalsamhällets kapacitet att engagera fler invånare och stärker tilliten och förtroendet i bygderna.”</p>
<p>4.3.2 Bygdefrämjande utveckling och stärkt gemenskap</p>	<p>Vi menar att strategin helt förbiser den betydelse idrottslivet och dess tillhörande föreningar har för att skapa en levande landsbygd. Vi menar att Upplandsbygd i sin strategi bör ta höjd för att exempelvis kunna bidra till etablerande av nyskapande idrottsmöjligheter på landsbygden.</p>	<p>Texten i insatsområde 2. Bygdefrämjande utveckling och stärkt gemenskap är nu omskriven så att idrotts- och fritidssysselsättning framhävs mer än i tidigare version. Se exempel från texten nedan:</p> <p>“Insatserna bidrar till en stärkt folkhälsa genom nyskapande fritids- och idrottsmöjligheter och stimulerar lokalsamhällets kapacitet att engagera fler invånare och stärker tilliten och förtroendet i bygderna.”</p>
<p>4.3.3. Rikare vatten och landskap</p>	<p>Ett viktigt perspektiv är också att göra insatser för att tillgängliggöra landsbygden för besökare. Inte minst ur aspekten att sprida ut för att minska trycket på överturism på vissa platser. Med andra ord lyfta det som står under kulturella ekosystemtjänster på sidan 23 mer. Det går också att koppla till att besökare får ökad kunskap och väljer att göra mer hållbara konsumtionsval och förstår vikten av att värna ekosystemtjänster. Fjärdhundraland kommer</p>	<p>Vi har tagit bort textboxen på sid. 23 för att vi behövde korta ner texten och för att det blev ojämnt fokus på de tre insatsområdena. I texten om insatsområde 3: Rikare vatten och landskap nämner vi att “ öka natur- och kulturturism” och att “tillgängliggöra natur- och kulturupplevelser”.</p>

	ofta upp som en förebild för samverkan mellan småföretag inom besöksnäringen.	
4.3.3. Rikare vatten och landskap	<i>Vi ser ett framtidens Upplandsbygd vars ekosystem är mer bevarade, produktiva, resilienta, kreativa och lukrativa. De vattenhållande strukturerna i landskapet bevaras, restaureras och bidrar till att bättre kunna möta större fluktationer i nederbörd. Utveckla finansieringsmodeller för klimatanpassning för människor på landsbygden!</i>	Relevanta synpunkter som dock är lite för detaljerade för paragrafen. Vi vill helt klart ge en möjlighet att arbeta med detta under kommande programperiod. Som den reglerande ekosystemtjänst detta är anser vi att detta är en av många strategier för att, som nämns i strategin: "...stärka[er] och utveckla[r] ekosystemtjänsterna och skapar en uthållig grund för ekonomisk utveckling".
4.3.3 Rikare vatten och landskap	Inte enbart lyfta vildsvin som vilt i skogen (nämns på sid 2 och 22). I Upplandsbygds område är jakten viktig för såväl markägaren, jägaren, livsmedelsproducenten och friluftslivet. Skador i trafiken, på skog och jord är omfattande i vårt område. Hjortdjuren och skadorna de orsakar på den produktiva skogarna ökar stadigt. Det är av stor betydelse för samhället och naturresurserna att innovativa lösningar på skadeproblematiken utvecklas.	Vi håller med om vikten av jakten. Vi har nu lagt till jakten under avsnitt 4.3.3, men tagit bort exemplet om vildsvin då vi behövt korta ner texten.

4.3.3 Rikare vatten och landskap	Sid 23: Vi bedömer att skogens ekosystemtjänster har stor betydelse för människans välfärd och människan påverkar i stor grad skogens förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster. Detta sker i form av direkt påverkan genom att vi strävar efter att främja vissa ekosystemtjänster. Det sker även indirekt genom att produktionen av andra varor och främjandet av vissa ekosystemtjänster har negativ påverkan på andra ekosystemtjänster. Det finns behov av ytterligare åtgärder som ökad uppmärksamhet, utvidgat skydd och/eller försiktig förvaltning för flera ekosystemtjänster, främst bland de reglerande och stödjande tjänsterna.	S.23 om de fyra kategorierna av ekosystemtjänster är nu borttagen. Förtydligat istället i löptexten under avsnitt 4.3.3. "Rikare vatten och landskap" att arbete med samtliga ekosystemtjänster är viktigt. Högre upplösning har vi valt att utelämna i syfte att öka strategins tillgänglighet.
4.3.3 Rikare vatten och landskap	Rutan om ekosystemtjänster är ett teoretiskt smörgåsbord men hur görs den till kvantifierad tillämpning för projektarbete?	Vi har valt att ta bort denna ruta av flera anledningar.
4.4 Indikatorer och målvärden	Saknar en introduktionstext till de följande indikatorerna	Vi har nu lagt till en introduktionstext till indikatorerna, avsnitt 4.4.
4.4 Indikatorer och målvärden	Sid 23, Indikatorer och målvärden. femte stycket. Vi har valt indikatorn projekt som drivs av unga. Men högre upp i sista stycket under rubriken strategins framtagning argumenteras det för att inte vara så specifik då förra	Vi har tagit bort texten i 2. Strategins framtagning om ungdomar som insatsområde i den tidigare strategin. Indikatorn är specifik och handlar inte om ungdomar överlag, men finns däremot på tvärsen i alla tre insatsområden, vilket vi tror är viktigt. Utöver det nämner vi ungdomar under t.ex. de övergripande målen.

	<p>insatsområdet ungdomar istället ska inkluderas på tvären. Det kanske är så att det är just det vi gjort när det är en indikator istället för insatsområde men då är det otydligt för mig i texten. Dessutom är väl indikatorn på att projektledaren är under 25 och handlar inte om ungdomar över lag. Det kan vara så att det bara är jag som inte förstår texten, men för mig lirade de inte riktigt med varandra :-)</p>	
4.4 Indikatorer och målvärden	<p>Sid 24 sista stycket i kapitel 4.4 Indikatorer och målvärden och Sid 29 Indikatorkod L.29 ”Ny sysselsättning personer under 25 år”</p> <p>Kan 25 år höjas till 30 år. Idag är många över 25 år redan innan de kommer ut i arbetslivet. I Definitionen hänvisas till en definition från MUCF. MUCF bjuder dock själva in till en ungdomsdialog där de riktar sig till ungdomar mellan 13-30 år</p>	<p>Innehållet i respektive indikator kan inte ändras.</p>
4.4 Indikatorer och målvärden	<p>Indikatorn nya tjänster kan ju också vara att hitta nya användningsområden för redan befintliga tjänster och produkter. Att nyttja smartare och få en högre nyttjandegrad genom nya samarbeten tex, istället för att lägga fokus på helt nytt.</p>	<p>Det är sant att nya tjänster skulle kunna innebära det som föreslås i synpunkten, men tyvärr är de nationella indikatorerna inget Upplandsbygd själva styr över, utan bestäms av Jordbruksverket och EU. Därför kan texten inte heller ändras.</p>
4.4 Indikatorer	<p>Generellt är indikatorerna under hållbara</p>	<p>Som omnämnts tidigare bestäms indikatorerna av Jordbruksverket och EU.</p>

och målvärden	näringar "hårdare" än för övriga områden.	
4.4 Nationella indikatorer	Utveckla samarbete med LEVA samordnare i regionen. Delta i samarbetsprojekt med akademien, området ligger ju mellan Stockholms universitet och Uppsala universitet/SLU.	Detta passar inte in under nationella indikatorer. Samarbete med viktiga aktörer är däremot något vi gärna jobbar vidare med och som vi täcker in under avsnitt 5.3.
4.4. Lokala indikatorer	Erfarenhetsutbyte mellan olika projekt med att återskapa våtmarker och restaurera sjöar som håller på att växa igen. (Ca 1/3 av Stockholms läns sjöar sänktes i början av 1900-t)	Lite för snäv att använda som indikator på ett effektivt vis för oss. Dock ryms grundtanken under den nationella indikatorn "Nya nätverk och samarbeten"
5.1 Kommunikation	Bra att lyfta fram GODA exempel som ett bra sätt att marknadsföra verksamheten. Behöver inte endast ske i slutet av perioden!	Vi håller med och vi har nyanserat beskrivningen därefter i avsnitt 5.1.
5.3 Samordning och samarbete med andra aktörer	Det är en svaghet att det finns så medlemmar! Visa på en tydligare inriktning att prioritera att få fler medlemmar som representerar olika bakgrunder i sin verksamheter.	Vi håller med om att det är en svaghet att det finns så få medlemmar. Styrelsen har därför det senaste året format en arbetsgrupp som jobbar med denna fråga tillsammans med kansliet. Under bland annat avsnitt 6.3 lyfter vi vikten av att skapa tydligare medlemsnytta och flera medlemmar.
5.3 Samordning och samarbete med andra aktörer	Saknar Servicepunkterna som naturliga samarbetspartners! Flera Servicepunkter har informationsskärmar och hemsidor som Upplandsbygd bättre kan använda.	Vi håller med och har under avsnitt 5.3 tagit med servicepunkterna som samarbetspartners.
5.3 Samordning	Borde inte det nationella landsbygdsnätverket nämnas när det gäller nationellt samarbete.	De nationella landsbygdsnätverket är viktiga i vårt arbete, men då vi måste dra gränsen någonstans vilka vi ska nämna hamnar de utanför vår redan

och samarbete med andra aktörer		rätt så långa lista.
5.3 Samordning och samarbete med andra aktörer	Sid 32 Styrelsen. Kanske man kan stryka den här rubriken? Den behöver ju inte vara med enligt handboken och styrelsen avhandlas ju specifikt längre ned i 6.2. Annars så undrar jag om det ska vara styrelsemedlem eller LAG-medlem. Det förekommer båda i texten.	Struken.
5.3 Samordning och samarbete med andra aktörer	5.Genomförande Såväl avsnitt 5.1 om kommunikation som 5.2 Urvalsprocess bör ges en inledning vad det är och hur det ska utnyttjas.	Avsnitt 5.1 kommunikation har skrivits om och avsnitt 5.2 urvalsprocessen är en av två avsnitt som är förutbestämd av Jordbruksverket och får därför inte ändra.
5.5 Hur främjar strategin innovation?	Är det en fördel eller nackdel att ha en så stor styrelse.	Vi ser att det finns både för- och nackdelar med att ha en stor styrelse, men det är ingenting vi tycker är relevant att beskriva i strategin.
5.5 Hur främjar strategin innovation?	Sid 38, Hur främjar strategin innovation. Det nya tillägget främjar inte texten alls och känns som ett betongklump i mitten. EU tycker mycket bra saker men det behöver inte ta plats utskrivet i vår strategi. Ser inte heller att tillägget stötts upp av bedömningsgrunderna. Sist i texten är en punkt omgjord till text. Bra ändring. dock står det fortfarande "tre påståenden" innan punkterna.	Vi kortade ner tillägget till en mening och la referenserna i en fotnot, samt ändrade till "två påståenden".

5.4 Effekter	Ser gärna att Upplandsbygd mer stödjer och stimulerar kommunikationen mellan kommuner/länsstyrelser och lokala aktörer på landsbygden, Bra att styrelsen har utomnordiska representanter. Saknar dock mycket i planen om hur utomnordiska personer engageras i Upplandsbygds verksamheter.	Under avsnitt 5.4 har vi förtydliga Upplandsbygds roll som brobyggare mellan lokala aktörer och kommuner/länsstyrelser och regionerna. För planer om hur vi bättre ska engagera utomnordiska personer eller jobba med ökad integration har vi valt att jobba bredare med inkludering "oavsett bakgrund". Detta då andra exkluderingsfaktorer så som exempelvis klass ofta är viktigare i vårt område, särskilt på landsbygden.
5.6 Övergripande principer	Sid 39, Övergripande principer. ekologiskt, socialt och ekonomiskt Eller ekonomiskt miljömässigt socialt? Finns båda skrivningarna i texten. Den första skrivningen backas på google upp av andra leader-skrivningar. Den andra skrivningen får jag sökträff på hållbarhetsmålens hemsida. Hittar dock inget uttryckligt "rätt" sätt att skriva. Mest bara att vi bör välja en och vara konsekventa.	Vi ser ingen större skillnad i innebörden mellan de två formuleringarna, men valde "ekonomiskt, miljömässigt, socialt" för att vara konsekventa.
5.6 Övergripande principer	Viktig ruta om Leaderprinciper. Förklara ordet "interventionsstrategi" eller kanske byt ut.	Vi har bytt ut ordet i textrutan.
6.2 Föreningens styrelse	Föreningens arbete kan skrivas i mer generella ordalag, det får inte strida mot stadgarna Här gäller det att tänka till både när man skriver kapitel 6.2 och när man skriver om och anpassar stadgarna till de nya förutsättningarna med Vallentuna Exempel: Skriv inte det totala antalet ledamöter Varje ingående kommun ska representeras av	Avsnitt 6.2 har skrivits om i stora drag och tagit höjd för de förändringar som troligtvis kommer ske och som nämns i synpunkten. Om de föreslagna förändringarna kommer till stånd inbegriper det också frågan om att revidera stadgarna som sedan blir en fråga som årsmötet beslutar om allt i enlighet med stadgarna.

	<p>minst en ideell, en privat och en offentlig ledamot. Dessutom ska det från regional nivå ingå minst en ideell, en privat och en offentlig ledamot. Styrelsen ska bestå av minst 12 personer.</p> <p>De får inte begränsa varandra och att ändra stadgar är onödigt krångligt med dubbla årsmöten.</p>	
6.2 Föreningens styrelse	<p>Styrelsens ansvar Stadgar och Årsmöte ska ingå i punktlistan om styrelsens ansvar ska beskrivas.</p>	<p>Enligt instruktioner från Jordbruksverket ska vi endast i strategin i grova drag beskriva hur styrelsen är utformad. Det viktiga är att vi visar att vi har kapacitet att genomföra strategin. Vi tycker att det ligger automatiskt i ansvaret för en ideell förening och dess styrelse att ansvara för stadgar och årsmöte. Behöver inte särskilt specificeras.</p>
6.2 Föreningens styrelse	<p>Är det nödvändigt att ordförande tillsatt av en politisk person.</p>	<p>Det är inte nödvändigt att ordförande tillsätts av politisk person.</p>
6.2 Föreningens styrelse	<p>Sid 42, Styrelsens sammansättning femte stycket. Kvalificerad majoritet. vill bara kolla här så att det är rätt för det står konsensusbeslut i stadgarna.</p>	<p>Väl påpekat. Det här är något som måste ändras i stadgarna om det ska vara med i strategin vilket presidiet har börjat förbereda för.</p>
6.3 Drift – den operativa verksamheten	<p>Det är en stor del 20 procent av föreningens medel som går till administration.</p>	<p>Jämfört med många andra leaderområden i sverige ligger vi lägre, men det finns potential att effektivisera administrationen ytterligare vilket vi också beskriver i avsnitt 6.3.</p>
6.3 Drift – den operativa verksamheten	<p>Bild: Organisationsschema För Upplandsbygd Ska inte stadgarna finnas med på översta nivån även i bilden.?</p>	<p>Vi tycker inte stadgarna hör hemma i organisationsskissen.</p>

7. Uppföljning och utvärdering	Borde inte finns en extern utvärderingsgrupp utanför styrelsen!	I avsnitt 7 beskriver vi att vi kommer att anlita en fristående utvärderare för att göra en ex-post utvärdering. Denna görs i två steg, först med intressenterna, styrelsen, kansliet och projektägare för att bidra till nästkommande strategi. Sedan, när projektverksamheten avslutats, utvärderas den.
Ingen avsnittshänvisning	I Upplandsbygds utkast till strategi poängteras miljömålet. Vi vill lyfta fram produktionsmålet mer. Behov av att tydliggöra skogen som råvarukälla att i förädling utveckla till hållbara, innovativa produkter som kan bidra till att fasa ut fossila produkter. I utkastet till strategi nämns t ex skogen som en naturresurs, lite svävande samt att jordbrukare också kan bedriva skogsbruk. Vi vill lyfta fram skogsbruket som en egen näring som i sig genererar arbete och sysselsättning för entreprenadföretag och förädlare av råvaran.	Både skogarnas viktiga roll genom produktion och upprätthållande av andra ekosystemtjänster behandlas jämbördigt och tydligt avskilt från lantbruk och vattenbruk under "4.3.3 - Rikare vatten och landskap".
Ingen avsnittshänvisning	Uppsala-regionen med sin närhet till andra stora forsknings- och utvecklingsregioner (Stockholm och Västerås. Uppsala med t ex Uppsala Universitet, SLU, SkogForsk och forskning kring t ex läkemedelsutveckling) har stor potential till att innovativt verka för	Kunskaperna och den forskning som hittas i vårt område är absolut viktiga tillgångar, bland annat kring innovativa lösningar för stora klimatproblem. Vi tror att vi kommer kunna jobba med dessa frågor i samarbete med dessa kunskapscenter, dock framförallt genom småskaliga försök om de som bor och verkar på landsbygden visar intresse för detta. Vi anser att detta finns i strategin, t.ex. under avsnitt 3.3 och 5.4. även om biomaterial och kopplingen till klimatpåverkan inte specifikt nämns finns helt klart en möjlighet att jobba med detta.

	lösningar på de stora klimatproblemen med skog som biomaterial. Detta nämns inte alls i strategin idag.	
Ingen avsnittshänvisning	<p>Jag vill belysa att kusten och skärgården har unika miljöer både vad gäller kultur, natur och idenitet. Tex skärgårdsböndernas djur som betar strandängar och öar med en unik fauna, ett sätt att hålla djur som har mycket gamla anor. Kustfiskarnas småskaliga fiske , med unika metoder, tex med vinterfiske under isen , skötfiske och lokala maträtter.</p> <p>Det stora naturreservatet Gräsö Östra skärgård har en unik skärgårdsmiljö av riksintresse med viktiga fågellokaler.</p>	Vi håller med och tror och hoppas att det speglas på ett rättvisande sätt i strategin.
Bilaga 5	Saknar många medlemmar i partnerskapet! Här måste läggas ner mer arbete från både styrelse och kansli!	Vi håller med om att det är en svaghet att det finns så få medlemmar. Styrelsen har därför de senaste året format en arbetsgrupp som jobbar med denna fråga tillsammans med kansliet. Under bland annat avsnitt 6.3 lyfter vi vikten av att skapa tydligare medlemsnytta och flera medlemmar.